

RÖTT

NUMMER 1/2014

Degerfors :
**Så vinner
man ett
ett val!**

ALLA
SKA FÅ
BO KVAR

Pennygången

tänker inte ge sig

**Röda
Lanternan
seglar igen**

**Transports ordf:
Därför går SD
framåt i LO**

**Valet:
Full fart ända
in i kaklet**

**Solidaritet med
Grekland. V har
startat insamling**

EN TIDNING FRÅN VÄNSTERPARTIET

Losita Garcia

14

Degerfors kan!

Efter att långsamt ha ökat röstetalet i elva val, bestämde sig Degerfors 2010 för att prova en helt ny sorts valrörelse. Veldig konkret och veldig lokal. Och de lyckades!

Paul Marshall

34

Därför går SD fram

Lars Lindgren, ordförande i Transport, är inte glad åt SDs framgångar, men han kan se orsakerna. Och han har en hel del förslag på vad som behöver göras.

Maia Kristin Nylander

4

"Andra bullar"

På Catharina Thörns förklade står den upproriska texten. I Pennyngången bor hyresgästerna som tagit upp kampen mot lyxrenoveringar i miljonprogrammen.

Såret gör det svårt att värdesätta sig själv och sin kropp. Längre "valde" hon att leva med män som gjorde henne illa.

Ida Gabrielsson, Krönikan sidan 21

12 Velfärd & vinst

Vänsterpartiet har lyckats påverka både debatten och även förflytta andra partiers positioner när det gäller vinstuttag. Så gick det till.

Food Icons

22 Politik på tallriken

Vad vi äter påverkar en massa saker, som djurhållning, klimat, arbetsvillkor och miljön. Det här vill Vänsterpartiet göra!

10 Full fart framåt

Valen kommer att präglade våren och sommaren. Jonas Sjöstedt tar avstamp i Vänsterpartiets kongress och tittar framåt.

Martin LaBar

20 En del RÖTT

RÖTTs redaktör berättar om innehållet samt avslöjar vårens färg på catwalken.

Rött utges av Vänsterpartiet. Ansvarig utgivare: Aron Etzler. **Redaktör:** Losita Garcia. **Form:** Revoluform. **Layout & repro:** Losita Garcia. **Adressändring & prenumeration:** Pren: 200 kr/år. Helene Ekberg, 08-786 42 61, medlemservice@vansterpartiet.se **Annonsera:** Losita Garcia, 070-832 99 11, annonsprislista på www.vansterpartiet.se **Kontakt:** Rött, Vänsterpartiet, Mercurius, Riksdagen, 100 12 Stockholm, losita.garcia@vansterpartiet.se, 08-786 45 82 **Utgivning:** Fyra nummer/år. **Tryck:** Billes AB, Göteborg 2014 **Upplaga:** 15 200 ex. Beställningar av nr 2-2014 görs i Vänsterpartiets webshop från 15 mars t.o.m. 5 maj 2014.

Det knakar

När jag var liten fanns det inget verkligt existerande djur som framkallade så stor skräck som grävlingen. Att den skulle dyka upp mitt under en promenad i skogen var den yttersta mardrömen. "Den biter tills det knakar", sa en kompis på förskolan.

Jag tänker på grävlingen när jag ser reaktionerna i riskkapitalbolagen och deras vänner. De hade en gång en plan – att privatisera välfärden. Det skulle vara lika enkelt som en promenad i skogen. Sedan dök grävlingen i historien upp, Vänsterpartiet.

År 2010 blev resultatet en besvärlig debatt om skolan och vinsterna mitt i valrörelsen. 2011 dök Carema-skandalen upp. 2012 lade Vänsterpartiet sitt förslag om hur vinsten på välfärd skulle kunna avskaffas. 2013 följde LO:s, S och MPs kongresser efter och skärpte tonen. Snart hördes FP och M vilja få bort just riskkapitalbolagen från välfärden.

Under hela tiden hördes förhoppningarna från borgerliga politiker: snart tar den här debatten slut.

Experter intygade: oavsett vad skulle inte vinsten på välfärd kunna bli en valfråga. Tills det blev 2014.

Året startade med att Reinfeldts regering grälade inför öppen ridå. Centerpartiet anklagade M och FP för att "gå Vänsterpartiets ärenden". En

tidigare ordförande för Muf, Tove Lifvendahl klagade på att borgerlighetens "dåligt underbyggda argument" gav "promenadseger" åt Vänsterpartiledaren. Jonas Sjöstedts verklighetsbild "har vunnit i fråga efter fråga på ett sätt som ingen annan vänsterledare har lyckats med", skrev PM Nilsson i Dagens Industri. *Det är en lite upp- och nedvända världen när det är det parti som tidigare mest stod för uto-pier och världsfrånvända projekt som i dag på flera fronter står för de mest rationella och genomtänkta åtgärdsförslagen*", skrev Svenska Dagbladets ekonomidel.

Det är nu inte bara Vänsterpartiets förtjänst – många, många andra har varit med oss. Men ett skäl till att vi gjort just vår del i den politiska debatten är att vi följt grävlingens princip.

Jag vet inte vad den raka motsatsen till en grävling skulle kunna vara, kanske ett djur som biter lite här och där, men utan att komma igenom skinnet. Alltför många välmående organisationer fungerar så. Vårt parti gör det inte längre. **ARON ETZLER**

Vänsterpartiet har följt grävlingens princip.

Hyresk

med gemenskap och humor

K

ampen mot 60 procent höjda hyror startade på Pennygången i Göteborg, men kan bli ett exempel för alla miljonprogramsområden.

Med en kombination av kamp, gemenskap och glädje kämpar Penny Lane Residents för en sak: att alla ska kunna bo kvar.

Catharina Thörn, forskare och boende på Pennygången, hänger på sig förklädet och håller ut brödden på bordet. Varje måndag samlas grannarna från bostadsområdet i Göteborg här i hyresgästföreningens lokal, äter soppa och umgås.

De senaste två åren har de spelat in en musikvideo, startat Penny-podden, anordnat konserter, loppis och protestpicknicks. Tidningar har rapporterat om deras kamp och forskare studerar dem. Catharina Thörn berättar att nätverket *Pennygångens framtid* jobbat otroligt hårt med att skapa opinion, att göra deras sak politisk.

– När man kombinerar protest med det sociala

och roliga, då blir det bra. Det har varit jätteviktigt för att vi ska orka hålla på. Vi har inte velat skapa en nej-rörelse, utan funderat över vilket slags Pennygången vi vill ha och börjat där.

Området består av 771 lägenheter, byggda som en prototyp till miljonprogrammen 1959. I de slingrande huskropparna bor många studenter, barnfamiljer och pensionärer. Sysselsättningen är hög men medelinkomsten låg, i snitt 180 000 kronor om året.

Det är en småputtrigt lugn stadsdel, nära både till havet och centrala Göteborg. Catharina Thörn flyttade in för tolv år sedan och trivs bra. Hon är sociolog och forskar om stadsomvandling och ►

amp

DANIEL CARLENFORS:
- Om vi förlorar, förlorar
alla i miljonprogrammen.
Vänsterpartisten Daniel
Carlenfors bor på Penninggången
och vill stärka hyresgästernas
ställning i hyreslagen.

Köksaktivitet

Nätverket är ingen nej-rörelse. Soppkök varje måndag lockar mycket folk i området, och bygger en god granngemenskap.

gentrifiering, vid institutionen för Kulturvetenskaper vid Göteborgs universitet.

Det var under en jobbresor i Hamburg som telefonen ringde, då för ett och ett halvt år sedan.

Gentrifiering kallas processen då ett område med socialt låg status rustas upp och i och med det får nya invånare. Det här händer runt omkring i världen, och inte minst i Tyskland har proteströrelserna varit starka. Centralt belägna tomter är värda mycket pengar om de befolkas av "rätt" människor. De som kan betala. Kvarter som i vissa fall har tillåtits förfalla rivs eller topprenoveras. Priserna skjuter i höjden och en del hyresrätter ombildas till bostadsrätter.

Centrum blir en plats för högavlönade

Även lägenheter som inte renoverats, som ligger i närheten, kan få högre hyror på grund av att marknadsvärdet höjs. Det leder till flera saker. Föreningar och verksamheter som är beroende av låga hyror ersätts av kafékedjor som säljer 35-kronorslatte. De centrala delarna blir allt mer till för de välavlönade, och den sociala statusen höjs. Mindre lönsamma människor trängs allt längre ut i stadens periferi.

Kritiker menar att den sortens stadsplanering gör människor till konsument, inte medborgare.

Catharina Thörn hade alltså åkt till Hamburg, där debattens vågor om gentrifieringen gått höga. När hennes dotter ringde och läste ur brevet som kommit från hyresvärderna, förstod Catharina Thörn direkt vad det handlade om.

En månad senare kom beskedet om hyreshöjningarna. Upp till 60 procent höjda hyror, det var en kalldusch för de flesta.

Kommer inte att kunna bo kvar

I en enkät som Hyresgästföreningen skickade ut svarade 80 procent av hyresgästerna på Pennygången att de inte kommer ha råd att bo kvar.

Att området måste rustas upp är alla överens om. Det räcker med att se de grånande fasaderna med mögel och alger, för att förstå det. Inget större underhåll har gjorts sedan området byggdes för 60 år sedan.

– Alla vill att Pennygången ska renoveras. Men det ska ju göras för att bli bättre för oss som bor här, inte för att andra ska flytta in, säger Catharina Thörn.

Hon och grannarna kämpar för att alla ska kunna

bo kvar. Med stöd av Hyresgästföreningen togs deras ärende upp i Hyresnämnden. En snöig decembermorgon 2011 demonstrerade de utanför Hyresnämndens lokaler. Ett hundratal personer slöt upp med plakater, några höll tal.

Alla politiska partier var inbjudna, men bara Vänsterpartiet kom.

Catharina Thörn hade förberett sig på det värsta, tyckte hon. Men Hyresnämndens beslut kom ändå som en kalldusch. Stena fick rätt att genomföra renoveringarna trots hyresgästernas protester.

– Jag blev så ledsen, jag kunde inte ta in det, berättar Catharina Thörn och förklarar hur de tillfälligt tappade sugen.

Idag är lusten tillbaka, även om de kämpar i en något mindre skara. Ett trettiotal är med i koordineringsgruppen, tio i den innersta kärnan. Men när det väl gäller, ställer många fler upp.

Hyresgäster som kan det mesta

– Vår styrka är att vi är bra på så många olika saker. Nå'n är koreograf, kan filma, lagar mat eller lånar ut sin studio. Musikvideon är Pennygångsgjord på alla

sätt och vis. Det visar på den potential och kraft som finns här, säger Catharina Thörn.

Den överklagade domen stod fast även i hovrätten, vars dom meddelades strax innan jul. Catharina Thörn är kritisk till Hovrätten, som menar att hyresgästerna på Pennygången är för få för att anses representera hyresgäster i allmänhet.

– Jag blir så irriterad. Ett femtiotal liknande fall har avslagits med samma motivering. Hovrätten spekulerar i vad hyresgäster kan tänkas vilja ha för standard, och jämför med vad som går hem på bostadsrättsmarknaden. Men hyresmarknaden ska ju vara till för alla.

Andra bullar

Catharina Thörn tar striden mot lyxrenovering på hyresgästernas bekostnad. Det som sker på Pennygången, kommer att hända i alla miljonprogram i Sverige, säger hon.

En lysande musikvideo gjord av hyresgästerna. Se den!

<http://www.youtube.com/watch?v=g8E1hxU8Cs>
eller bara sök på Pennygången på YouTube.

Men än är inte sista ordet sagt. Stena har skjutit upp det planerade arbetet och medgett att dialogen

4000 kronor mer i hyra

Anna Geijer och hennes familj kan få en hyreshöjning på 4000 kronor, om värden Stenas ursprungliga planer går igenom.

med Pennyborna inte varit ”tillräckligt tydlig”. Nu vill de trots hovrättsdomen ta nya tag, bland annat genom att låta en arkitekt samla in synpunkter, både om hur dialogen ska se ut och om hur renoveringarna ska bli. Om de boende kommer kunna påverka hyresnivåerna, det har Stena Göteborgs VD dock inte velat svara på.

I köket tickar klockan på. Medan bröden gräddas kommer fler grannar och ansluter till matlaget. Några lagar soppa, andra dukar fram porslin och sätter skyltar med ingredienserna framför kastrullerna.

Daniel Carlenfors, vänsterpartist och aktiv i nätverket, slår sig ner vid köksbordet.

Han berättar att det är viktigt att lyfta blicken. Kampen om Pennygången handlar om så mycket mer än bara 771 hushåll i Göteborg.

Bostäder i hela Sverige ska renoveras

Pennygången är en tidig länk i en kedja av miljonprogramsbyggen som alla står inför renovering. I många fall är underhållet eftersatt, och upprustningen blir kostsam. Men i de fall där hyresvärdarna samtidigt passar på att höja standarden, utan att ha avsatt pengar för detta, läggs kostnaderna på de boende.

Daniel Carlenfors tycker att hyresgästerna borde få välja om de vill ha disk- och tvättmaskin, torktumlare, parkett i köket och golvvärme.

– Vi vill hitta en demokratisk upprustningsform som inte segregerar, och där hyresvärderna Stena får ta åt sig äran för det. Då kan det bli applicerbart på resten av miljonprogrammet, säger Daniel Carlenfors.

Han har bott på Pennygången sedan 2009, och är kritisk till att bostadsbolag inte behöver redovisa hur mycket pengar de sätter av till underhåll. Att fixa en trasig toalett eller byta stammarna är en självklarhet som inte höjer standarden i huset. Det borde bostadsbolagen ha budgeterat för, tycker Daniel.

I Almedalen förra året dök han och andra från nätverket upp i sammanhang där Stena var representerade och ställde kritiska frågor om Pennygången.

– När man kombinerar protest med det sociala och roliga, då blir det bra.

– Stenas vd kom fram efteråt och sa att vi inte hade någon konflikt. Jag undrade om de skojade! Efter min reaktion på det...ja, där någonstans fattade väl Stena att vi inte kommer att ge oss, säger Daniel Carlenfors.

– Nu har Stena ganska nyligen sagt att de vill ha en öppnare dialog, vi får se vad de menar med det, säger Catharina Thörn.

Från sex till tiotusen i hyra

Ute i hallen växer samlingen av skor och snart får man ta ett jättekliv över högen för att komma in eller ut. Folk slår sig ner i grupper runt borden i samlingslokalen, och några av de allra yngsta Pennygångsborna kryper eller springer in och leker i köket.

Tea och Sini är här med sin mamma Anna Geijer. Hon har minstingen August, nio månader, i famnen. Familjen flyttade hit ungefär ett år innan brevet från Stena kom. De lämnade en tvåa i Majorna för en fyra, här i gröna Högsbo.

Anna Geijer minns att hon frågade om det fanns några planer på renovering den dagen de skrev på kontraktet. Men svaret hon fick var nej – inga renoveringar var på gång. Nu känner hon sig frustrerad. – Vart ska vi flytta? Till nästa hyresområde som ligger lite längre ut från stan, där det ju också ska renoveras snart? Och sen? Till slut hamnar man någonstans som vi aldrig skulle valt från början.

Hyran för familjen Geijers fyrrummare skulle höjas med 4000 kronor, från 6000 till 10 000 i månaden.

– När brevet kom kände jag mig så lurad. Vi vill prioritera att vara hemma mycket med barnen och klara oss på en lön, men om de planerade hyreshöjningarna blir av så går inte det.

Gäller alla som bor i miljonprogrammen

Ute i samlingslokalen har några representanter från Stena kommit för att lyssna och prata med hyresgästerna. Per Lindahl och Johan Burell från företaget går runt och skakar hand.

Jag frågar vad Per Lindahl tänker om motståndet mot renoveringarna, men får ett kort svar om att bara några högre chefer får uttala sig i medierna, innan han reser sig för att gå ut i köket.

Nätverket Pennygångens framtid hoppas att hyresvärderna väljer att vara ett bra exempel, väljer en upprustningsmodell som inte segregerar.

– Om vi förlorar, förlorar alla i miljonprogrammen, konstaterar Daniel Carlenfors.

TEXT: LINA FÄRM

FOTO: MAJA KRISTIN NYLANDER

Det krävs en ny lag som säkerställer
hyresgästernas inflytande!

Amineh Kakabaveh, riksdagsledamot (V)

Någonstans att bo...

1961-1975
byggdes över en
miljon bostäder.
Idag finns
850 000 kvar.
Många behöver
rustas upp.

Vänsterpartiet vill att landets hyresgäster ska kunna bo i moderna, funktionella lägenheter med ökad tillgänglighet och med låg energiförbrukning, samt låga koldioxidutsläpp. Därför föreslår partiet att det

Vänsterpartiet jobbar för upprustningsstöd

Ett upprustningsstöd kan ge 60 000 upprustade lägenheter per år. Det skapar jobb och är dessutom bra för klimatet.

införs ett upprustningsstöd för boende i flerbostadshus. Stödet riktas till hyresrätter eller bostadsrättsföreningar som genomför genomgripande renoveringar förutsatt att dessa leder till minst 30 procent minskad energianvändning. I dag

utgör användningen av energi i bostäder och lokaler uppemot 40 procent.

Upprustningsstödet bör uppgå till max 50 procent av arbetskostnaden upp till ett tak om 100 000 kronor per lägenhet. Med stödet skulle 60 000 hyreslägenheter kunna totalrenoveras per år.

I Vänsterpartiets budgetmotion, 2013/14:Fi254, avsatte Vänsterpartiet 1,5 miljarder kronor 2014 och därefter 3 miljarder per år till just renoveringsstöd.

Vänsterpartiets vill renovera 60 000 lägenheter per år.

Och stöd till nybyggnation

Målet är 40 000 lägenheter per år.

Vänsterpartiet föreslår att det införs ett statligt investeringsstöd för att stimulera ökat bostadsbyggande.

Med V:s förslag möjliggörs en fördubbling av antalet nyproducerade hyresrätter jämfört med i dag. Som villkor för att ta del av stöden ställs krav på att boendekostnaderna blir rimliga. Målet ska vara ett i förväg fastställt produktionskostnadstak.

Investeringsstödet till nyproduktion ska bidra till klimatomställningen.

Miljökraven bör vara högt ställda. För att få ta del av stödet ska fastigheterna därför klara energiförbrukningskrav på 75, 65 och 55 kWh per kvadratmeter och år beroende på geografisk zon.

Även kooperativa hyresrätter liksom studentbostäder med hyresrätt omfattas av stödet. Bidraget kan uppgå till högst 300 000 kronor per lägenhet och med en stimulans på 25 procent.

Rätt till inflytande vid ombyggnad

I dag kan renoveringar och ombyggnader av bostäder innebära orimligt stora hyreshöjningar. Men bostaden är inte som vilken vara som helst. Snabba hyreshöjningar kan inte mötas snabbt och enkelt med ett byte av bostad.

Därför är det viktigt att hyresgästerna ges inflytande i upprustningsprocessen, så att det renoveras för dem som faktiskt bor där, inte för potentiella hyresgäster med högre inkomster.

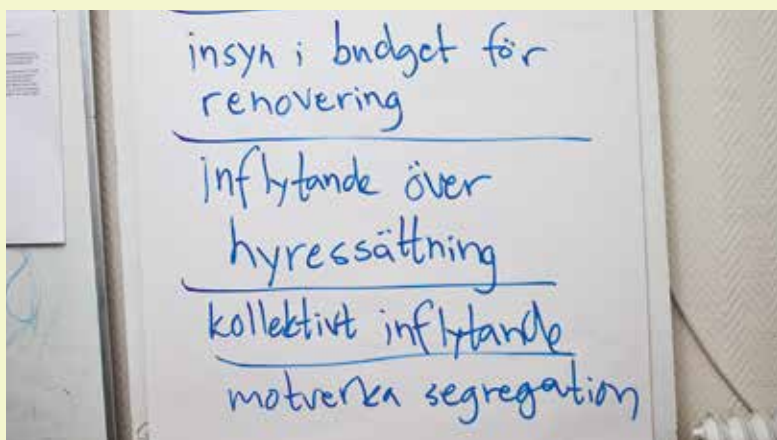
För att ge hyresgästerna verkligt inflytande över sitt boende föreslår Vänsterpartiet att det i samband med ombyggnader inrättas ett lagstadgat samrådsförfarande mellan representanter för hyresvärderna och hyresgästerna.

Samrådsförfarandet bör exempelvis kunna leda till att flera ombyggnadsalternativ tas fram, och att hyresnivåerna tydligt redovisas innan hyresgästerna godkänner ombyggnationen.

Källa Vänsterpartiets bostadspolitiska motion 2013/14

Ingen vara vilken som helst...

30
procent mindre
energianvändning
är kravet för att få
stöd.

Hyresgästerna i Pennygängen ställer krav.

Hyresgästerna måste få inflytande vid renoveringar. V kräver ny lag.

Inte till salu

– Vi har två val och en rolig valrörelse framför oss. Och allt går att knyta ihop, säger Jonas Sjöstedt.

Vilka var de viktigaste kongressbesluten, enligt dig?

– Jag tycker att det viktigaste beslutet var att privatiseringar och vinster i välfärden ska vara vår stora profilfråga och att det fanns en stor samsyn om det. Vi har vunnit debatten och nu ska vi förändra verkligheten också. Det är dessutom en fråga vi kan driva på alla nivåer, kommunalt, i landstingen och på riksnivå.

– Och sedan fanns det en stor enighet i regeringsfrågan. Att vi tycker att en röd-grön regering där vi ingår är den bästa regeringen. Men att vi inte regerar till vilket pris som helst. Vi fortsätter inte privatiseringspolitiken och vi vill inte se ett borgerligt parti i regeringen. Vi är inte till salu.

Fler viktiga beslut

– Kongressen fattade också en del andra viktiga beslut, som gör oss starkare inför valet, tycker jag. Vi ska göra stora satsningar på kulturen och ha ett mål på en procent av statsbudgeten. Det gör oss till det i särklass mest ambitiösa partiet i kulturfrågan. Vi ska grundlagsskydda Public Service, och därmed se till att vi alltid har oberoende media av hög kvalitet.

– Och vi ska lyfta arbetstidsfrågan, både i den politiska debatten och genom att fortsätta att lägga konkreta förslag.

Överlag tycker Jonas Sjöstedt att kongressen kändes väldigt optimistisk.

– Det märks att vi får nya medlemmar, vi har mycket stöd och vi gör bra saker i kommunerna. Många vänsterpartister är väldigt stolta över det.

Nu kommer två olika val, ett till EU-parlamentet och sedan nationella val. Hur får partiet ihop det?

– Vi ska låta EU-parlamentsvalet och de nationella valen hänga ihop. Vi kommer att använda *Inte till salu* som vårt överbyggande tema i båda valen. Vi kan prata om privatiseringar och otrygga jobb i båda valen, så att folk känner igen sig. Vår nationella självständighet och demokrati är inte till salu. Vår valuta är inte till salu, vårt klimat är inte till salu. Vänsterpartiet låtsas inte heller vara kritiska bara före valet för att sedan sälja ut en massa saker, vi är pålitliga EU-kritiker och inte till salu....

EU-parlamentsvalet är en chans att trimma valorganisationen och argumenten, säger Jonas Sjöstedt.

Jonas Sjöstedt omvaldes som partiordförande på Vänsterpartiets kongress i Stockholm i januari i år.

Hur ser du på att LO-ledningen svajar i vinstfrågan?

– Jag tycker det är väldigt beklagligt och jag är faktiskt besviken. LO har ju spelat en viktig roll i debatten eftersom de tagit tydlig ställning mot vinstuttag, och nu blir man plötsligt väldigt otydliga. Det är synd eftersom de spelade en viktig roll, men också för att LO hade en riktig vinnarfråga, där man försvarade sina egna medlemmar. Skattepengar ska gå till hög personaltäthet och fasta anställningar, inte till privata vinster. Jag tycker att de gör ett misstag.

Hur ska V fortsätta jobba med välfärdsfrågan framöver?

– Vi kommer att föra fram våra förslag till lagstiftning som gör att alla pengar till välfärden verkligen går dit. Det är det enda konkreta förslaget som ligger på bordet som kan lösa det här. Det ger oss ett speciellt ansvar.

– Sedan måste vi koppla det här till verkligheten. Vi måste ha en skola vi kan lita på, som inte går i konkurs. Vi ska ha hög personaltäthet i äldreboenden, vi ska ha fast anställda med heltid i hemtjänsten. Vi ska bygga upp valmöjligheter för brukare och demokrati för personalen, utan privatiseringar. Det här kan också göras till en lokal fråga, säger Jonas Sjöstedt. Man kan lova att

det privatiserade äldreboendet går tillbaks till kommunen eller tala om exakt hur vården kan göras bättre. Vi ska hela tiden utgå ifrån människors behov, inte vinstintresset.

Hur är det allmänna läget för partiet?

– Det finns anledning att vara optimistisk. Vi har fått många fler medlemmar, nu är vi över 14 000, flera hundra nya kom bara runt kongressen, och vi ligger stadigt över det förra valresultatet. Men vår största tillgång är att vi har en tydlig valfråga som är starkt kopplad till Vänsterpartiet och att vi är tydliga i regeringsfrågan. Det mest populära regeringsalternativet är en rödgrön trepartiregering. Och det är bara vi som är tydligt för det. Den som inte vill ha borgerliga partier i regeringsställning har ett parti som de kan lita på till hundra procent och det är Vänsterpartiet.

– Jag vill hälsa alla valarbetare att jag tycker det ska bli roligt med valrörelse. Jag ser verkligen fram emot att få komma ut i landet och vara med i arbetet, jag kommer att resa från Norrbotten i norr till Skåne i söder. Jag tror vi har alla möjligheter att stärka vänstern i Sverige och få bort regeringen Reinfeldt. Och det ska vi göra.

TEXT & FOTO: LOSITA GARCIA

Bara runt kongressen fick vi flera hundra nya medlemmar.

Nu handlade det inte bara om vem som ägde, utan också om att företagen plockade ut pengar.

John Hörnquist

Så sattes vinsterna på den polit

Långjobb gav modell till lösning

Idag har V tagit tag i en fråga som kan avgöra både riktning och utveckling av välfärden. Hur gick det till?

John Hörnquist är en av dem som jobbat längst med frågan. Idag är han chef för *Politikutveckling*, en av partiets fem centrala enheter. Här är hans berättelse:

– I Stockholm har problemen med privatiseringar varit väldigt stora och våra parlamentariker har motverkat det länge. Jag var med och startade upp det utåtriktade arbetet med hjälp av partidistriktet omkring 1999. Vi försökte bygga en organisation som kunde jobba med frågan och den kom att heta *Stockholm är inte till salu*.

Litet gehör från S+MP

Det var väldigt svårt att få gehör bland de andra partierna, berättar John. S och MP var helt ointresserade eller till och med positiva till privatiseringar. Men vi lyckades få upp ett visst medialt intresse.

Samtidigt så rullade privatiseringarna på med en otrolig fart och frågan blev mer och mer aktuell i Stockholm. Vänsterpartiet

fortsatte att driva frågan och 2008 antog årskonferensen i Stockholmsdistriktet en viktig motion. Från och med nu skulle ägande- och välfärdsfrågorna vara nummer ett på distriktets att-göra-lista.

– År 2009 genomförde vi en kampanj.

Vi använde nya metoder, knackade dörr och frågade 3000 stockholmare om de ansåg att det var bra att privata företag fick ta ut vinst ur skattefinansierad välfärd. 75 procent svarade nej. Vi kände att vi hade stöd från folk.

Någonstans vid den här tiden togs frågan upp i Partistyrelsen, och den tillförde något väsentligt som gjorde den till en nationell fråga, berättar John.

Annat fokus

– De renodlade fokus på själva vinstintresset. Nu handlade det inte bara om vem som ägde, utan också om att företagen plockade ut pengar. Det visade sig att den vinkeln var framgångsrik. I valrörelsen 2010 kunde Vänsterpartiet peka på problemen, men hade fortfarande ingen klar idé om hur välfärden skulle kunna tas tillbaka. 60 procent av primärvården i Stockholms län var redan

privatiserad.

– Vi hade ingen enkel lösning på det.

Ungefär vid den här tiden, 2011-2012, genomfördes en omorganisation av partiet centralt. Man styrde om partiets samlade resurser och det skapades två nya enheter; *Organisation* och *Politikutveckling*.

– Det innebar att VU, Partistyrelsen, och därmed kongressen, fick större muskler, säger John. Har man ett politiskt problem så kan man nu låta utreda det och föreslå lösningar.

Partikansliet var tidigare litet och hade få politiska sekreterare. Riksdagskansliet hade fler anställda, men styrdes av riksdagsarbetet, berättar John.

Intensivjobb

Nu finns resurser att jobba med frågor som partistyrelsen och kongressen prioriterat.

– Den första stora frågan vi fick var hur vi ska få bort vinstintresset ur välfärden, berättar John. Vi intensivjobbade med det under våren 2012 för att kunna ha ett färdigt förslag i Almedalen samma år.

– Opinionsundersökningar visar att 60-80 procent är emot vinstuttag ur välfärden, men ungefär lika många är för valfrihet.

I maj i Stockholm 2011, gick under parollen *Allas rätt till välfärd*.

Och Alliansen pratade förstås bara om valfrihet. Så det gällde att hitta en variant som desarmerade deras retorik. Och det gjorde vi med vår modell. Med den kan man välja att ha en alternativ utförare, om kommunen anser att det behövs. Men det är inte marknaden som ska styra beslutet. Det ska fortfarande vara kommunen som tar in resurser och som fördelar dem efter behov.

Hade det varit möjligt att få fram modellen utan den nya organisationen?

– I teorin är det förstås möjligt, men i praktiken kan man konstatera att vi inte lyckades under de tio-tolv år som vi arbetade med frågan. Det säger väl hur svårt det är att prioritera långsiktiga frågor om man inte har avsatt folk och resurser för det.

Vad hände när man väl presenterat modellen?

– Tidigare var ju Alliansen tvungna att förhålla sig till problemet sedan vi tvingat dom till det. Nu var dom tvungna att förhålla sig till vår lösning.

– Och det märktes på alla politiska förslag som kom från olika håll. Vi blev exempelvis inbjudna till LO för att presentera vår modell.

– LOs första modell var snarlik vår, men i skrivande stund har LO börjat svaja i vinstfrågan och öppnat för vinstuttag. Trots att kongressbeslutet var glasklart.

– Också MP, FP, M och S har lagt egna, visserligen ineffektiva förslag, men de har ändå varit tvungna att ta fram *någon* slags lösning på problemet, säger John Hörnquist. /LG

Här kan du jämföra andras förslag med V:s

www.vansterpartiet.se/resursbank/vinster-i-valfarden-skillnad-mellan-forslag-fran-s-v-m-fl/

Två av besluten på LOs kongress 2012

att LO ska verka för att Lagen om valfrihet (LOV) rivs upp,

att LO ska verka för att en non profit-princip ska vara rådande inom vård, skola och omsorg, /Källa: LOs Kongressprotokoll

iska kartan

1 Har Vänsterpartiets förslag haft betydelse för opinionsläget?

2 Vilken betydelse har det haft för andra partiers förflyttning?

3 Tycker du att Vänsterpartiets förslag är genomförbart?

4 Är det bra för V att koncentrera sig på den här frågan i valet?

4 frågor

Text: Madeleine Pousette

Göran Greider,
chefredaktör,
Dalademokraten

1. Ja, det tror jag.
2. Björklund och Löven har backat och det beror rimligtvis på vänsterpartiets envetna politik.
3. Det tror jag. Egentligen skulle allt drivas i offentlig regi. Men det skulle utlösa ett ramaskri bland borgarna.
4. Ja, som huvudfråga. Man måste också vara beredd på andra frågor som poppar upp.

Göran Greider: "Björklund och Löven har backat och det beror rimligtvis på Vänsterpartiets envetna politik."

Lena Mellin,
krönikör,
Aftonbladet

1. Jag tror inte förslaget haft någon betydelse för opinionen.
2. Nej, inte heller för de andra partierna. Det som påverkat mest är att riskkapitalister tjänar stora pengar på välfärdsbolagen. Att skattepengar används på det sättet är orimligt.
3. Det kan jag inte säga något om. Jag är inte bolagsjurist.
4. Ja, det är bra.

Birger Östberg,
PR-konsult på
Westander

1. Förslaget har absolut påverkat debatten en hel del.
2. I sak håller en majoritet av väljarna med Vänsterpartiet. Tillsammans med rapporter om bland annat Carema, JB-koncernen och Lundsberg påverkar det i sin tur andra partier.
3. Nej, jag tror det skulle bli svårt. Det är en mycket stor förändring som kräver mer tid än vad partiet verkar tro.
4. Det är klokt.

"Absolut påverkat debatten..."

Lennart Nilsson,
docent i offentlig
förvaltning, SOM-
institutet

- (undersökt attityder till vinster i välfärden)
1. Ja, det är jag övertygad om. Välfärdsfrågor är högst prioriterat.
 2. En tydlig majoritet av befolkningen är emot vinstuttag. Det har förstås betydelse för partierna. För människor är innehållet det viktiga – skolor, sjukvård, omsorg – inte systemfrågor. Men kombinationen system-innehåll är viktig.
 3. Sakligt sett går det att genomföra. Men det är tveksamt om det får stöd i riksdagen
 4. Ja det är bra, men inget parti mår bra av att inte ta upp flera frågor.

Irene Wennemo,
ledarskribent,
Dagens Arena

1. Svårt att säga. Men helt klart har Vänsterpartiet spelat roll.
2. Ja, det tror jag. Vänsterpartiet opinionsbildar i den här frågan och de andra har tagit efter. Efter olika affärer med folklig kritik finns ett missnöje, som de försöker fånga upp.
3. Ja, jag tror att aktiebolagsformen är bra. Den är välreglerad jämfört med till exempel stiftelser och föreningsform.
4. Jag tror det är bra.

"Vänsterpartiet opinionsbildar i den här frågan"

Vänsterpartiet har delat upp 2,1 löner på tre. På så sätt blir det möjligt att ha fler som arbetar för kommunen. Anita Bohlin Neumans lön är på 65 procent.

Efter 30 år på golvet:

"Det är nu eller aldrig, tänkte jag"

A

nita hade jobbat i drygt 30 år som undersköterska när Vänsterpartiet 2010 blev största parti och dessutom fick egen majoritet i Degerfors. Anita Bohlin Neuman stod tvåa på listan, nu såg hon chansen att verkligen förändra.

Anita har ett varmt skratt som smittar av sig och hon talar utpräglad dialekt. Värmländska med stänk av närkingemål. Mycket riktigt jobbade hon först i Örebro inom gyn- och förlossningsvård, sedan i Karlskoga inom geriatrik, de senaste 25 åren i hemtjänstens nattpatrull.

– Så jag har jobbat inom vården i över trettio år och sen pang bom, blev jag invald!

– Då tänkte jag, nu eller aldrig. Nu får det bära eller brista, nu tar jag den här utmaningen!

Och hon berättar att socialnämnden, där hon nu sitter ordförande, låg henne närmast, hon har alltid vurmat för äldreomsorg och sociala frågor.

– Men det har varit tufft med ekonomin, berättar hon. Att komma in som undersköterska och vara tvungen att börja med att spara och skära ner, det var inte precis vad jag drömde om.

Hon berättar att problemet är att befolkningen minskar, men också att kommunerna hela tiden får nya uppdrag att utföra, samtidigt som staten inte tillför några nya pengar.

– Med samma portmonnä ska vi klara samma sak som tidigare, men också nya uppgifter. Och eftersom regeringen raserat trygghetssystemen så har kommunen också måst gå in och hjälpa både sjuka och arbetslösa. 2008 nästan fördubblades

"Kanske vill Kalle spela kort istället. Då ska han kunna få göra det."

Årets

kommun 1

Degerfors kan titulera sig *Årets folkhälsokommun*. Utmärkelsen fick de dela med Karlskoga kommun 2013. Juryns motivering var: "Ett välorganiserat, starkt folkhälsoarbete, målinriktat och med en jämlik hälsoutveckling i sikte."

Årets

kommun 2

Degerfors har också fått titeln *Årets förebyggande kommun 2013*. Även det tillsammans med Karlskoga. Det handlar om ett "långsiktigt alkohol- och drogförebyggande arbete". Ur motiveringen: "... visar att små kommuner genom samverkansavtal och gemensam nämnd kan bedriva ett framgångsrikt... arbete."

Senaste

Degerfors investerar nu i ett nytt omsorgsboende och ytterligare en avdelning för äldre dementa. Väntetid till äldreboende är max sex månader.

kostnaden för försörjningsstöd. Nu ligger det på tio miljoner. Trygghetssystemen räcker inte till, det bildas ett glapp och då får vi gå in och hjälpe' till, säger hon.

Och sedan är det hög ungdomsarbetslöshet.

Där har Degerfors genomfört olika projekt för att se till att ungdomar kommer i egen försörjning. Inte heller Arbetsförmedlingen fungerar som den ska, utan även här har kommunen fått ta över det som borde vara statens uppgift, säger Anita.

– Vi får hela tiden trola med knäna.

Och ibland lyckas de riktigt bra. En del av ungdomarna ha fått jobb, andra har fått motivation att plugga vidare, berättar hon.

Oftast är det ungdomar som inte fullföljt gymnasieskolan som står längst bort från jobben.

Att vända på varje sten

Trots problemen tycker Anita att det nu går åt rätt håll.

– Nu har vi äntligen fått lite vind i seglen! I början var det väldigt tungt med ekonomin, men vi har vänt på varje sten för att slippa dra ner och se till att vi gör rätt sak för de pengar vi har. Ett exempel är hemtjänsten som gått med underskott under många år. Där började vi fundera om vi kunde tänka i lite nya banor. Det är ju vår skyldighet att se till att resurserna används på rätt sätt. Och istället för att skära ner organiserade vi om.

En vinna-vinna-situation

Hon berättar att undersköterskorna då åkte runt till de gamla med varma matlådor, vilket var väldigt stressigt eftersom de måste köras ut på två timmar.

Idag har Degerfors istället skapat ett servicelag där det är personer som inte har så stor arbetsförmåga som sköter utkörningen av matlådor, men också värmer upp och lägger upp maten om någon vill ha hjälp.

– Vi är ju skyldiga att skapa en vettig sysselsättning för de som har funktionsnedsättningar eller lönebidrag. Nu har dom det. Och de är jättepopulära bland pensionärerna, för de har ju *tid*. De kan oftast sitta ner en stund å' dricke' kaffe, säger hon.

Dessutom har kommunen skapat ett städteam. Allt för att se till att undersköterskorna får ägna sig åt de uppgifter som är viktigast, att sköta om de gamla, i synnerhet de dementa som behöver en kontinuitet.

– Vi har också startat Nisses fixarservice, som åker ut och hjälper pensionärerna med att flytta mattor, skruva i lampor eller sätta upp tavlor. Det är helt gratis. Även här är funktionshindrade med och hjälper till.

– Det är jättepopulärt, de äldre tanterna är så glada' när de kommer.

– Dessutom har vi fått ekonomin att gå ihop med den nya organisationen. Nu ligger socialnämnden äntligen på plus, säger Anita.

Rätt att få styra sin vardag

Nu jobbar man med att utveckla valmöjligheterna för de gamla. En projektplan är på gång. Och när den genomförts ska den utvärderas så att man kan kontrollera att vårdtagarna verkligen fått mer inflytande. Det gäller både de äldre, missbrukarvården och personer med funktionshinder.

– Kalle ska ha möjlighet att välja om han vill duscha idag eller senare. Kanske vill han spela kort istället. Då ska han kunna få göra det.

För svårt handikappade som har svårt att meddela sig har man skapat ett verktyg för att kommunicera med bilder, så att även de kan meddela hur de vill ha sin omsorg och tala om hur de mår.

I Degerfors är noll procent utsålt

Ingenting i Degerfors är privatiserat och man har sagt nej till LOV. Vänsterpartiet jobbar istället för att valmöjligheterna ska finnas inom den kommunala servicen. Den som kan styras av medborgarna och där alla har insyn.

– Vi tror på makten över den egna vardagen, säger Anita Bohlin Neuman. Det är den vi vill utveckla.

TEXT & FOTO: LOSITA GARCIA

Mer Degerforsfakta

I rankingen **Bästa skolkommun** har Degerfors klättrat till nummer 109 av landets 290 kommuner. En förbättring med 73 placeringar. Trots en liten studietradition klättrar man nu sakta uppåt i betygsligan. Degerfors ligger på 16:e plats när det gäller lärartäthet. När det gäller förskolan så har Degerfors fått högsta betyg av skolinspektionen.

”Kunnandet håller oss vid liv”

Stål slår mot stål, det dånar när vi kliver in i en av hallarna. Det fräser när stålet hettas upp och det är ett svart damm i luften, på kläderna, golvet och förmodligen även i lungorna.

Det känns när man jobbat ett helt skift, säger Peo Linder, huvudskyddsombud på stålverket i Degerfors. Jättelika maskiner värmer, lyfter och manglar ut stänger och tråd av rostfritt stål. Livlinor som håller uppe hela samhället. Idag jobbar här drygt femhundra, det är mycket för en ort med 9 500 invånare. Konkurrenten från framför allt Kina är knivskarp, men än klarar sig verket på kunnandet och den höga kvaliteten, säger Peo.

– Bruket startades redan på 1600-talet, berättar Peo. Han pekar på en bild av den förste brukspatronen, som ser ut precis som Gérard Depardieu.

Sedan dess har det varit många turer och många ägare. År 2003 lades själva ståltillverkningen ner ef-

ter en lång kamp. Trots demonstrationer med drygt 5 000 deltagare och bra kvalitet på stålet och en fullt fungerande tillverkning, så lades det ändå ner.

Det antal som fick gå då skulle ha motsvarat 60 000 arbeten i Stockholm, säger Peo.

Den kamp om marknader och råvaror som pågår över allt, som skapar arbete eller arbetslöshet, som plötsligt kan flytta människor eller hela orter syns tydligare här, där alternativen är få.

– Inte heller staten satsar på att utveckla hela landet, anser Peo Linder. Det finns ingen regionalpolitik värd namnet, anser han.

– Men även folket i storstan tjänar på att hela landet kan leva. Om alla tvingas flytta dit får de inte heller ett bra liv, säger han. Det borde de tänka på.

TEXT & FOTO: **LOSITA GARCIA** Degerfors forts. ➤

Aktiv

Peo Linder sitter i IF Metalls klubbstyrelse på stålverket i Degerfors. Han är även huvudskyddsombud. – Jag gick med i Vänsterpartiet 1995, berättar han. Och jag har varit aktiv sedan dag ett.

Lönen

Genomsnittslönen för metallarna är 26 000 i månaden plus skifttillägg. Tio procent av arbetarna är kvinnor.

Så gjorde vi!

Vi träffas i Bruksgården, ett stort, rött hus som ägs av Vänsterpartiet. Samlingsrummet är inrett med blommiga läsfåtöljer, soffor och kaffebord. Degerforsarna ska berätta om hur de vann valet.

Det är Roland Halvarsson, ordförande i kommunstyrelsen, Anita Bohlin Neuman, ordförande i socialnämnden, Peter Pedersen, ordförande i kultur- och utbildningsnämnden, Mauri Sukuvaara, ordförande i servicenämnden, Stina Borjo, ansvarig för Bruksgården och Jan Ask, ordförande i partiföreningen och kommunfullmäktige. Men de är också aktiva i olika föreningar som Teaterföreningen, Finska föreningen och Fiskeföreningen. De nämner julfester, stickkafé, fisketävlingar och teaterföreställningar som viktiga aktiviteter.

De har verkat i Degerfors under lång tid, och långsamt men säkert vunnit förtroende. I Degerfors har man ökat under elva val, utom ett.

Peter: Vår framgång bygger på ett långsiktigt arbete. Vi har varit oerhört aktiva överallt och vi har duktiga politiker. Det tror jag till och med de andra partierna håller med om. Vi har drivit en tydlig vänsterlinje och fått stöd och respekt.

Dags att ta över kommunen

År 2010 ansåg de sig mogna att utmana makten. Och vid makten i Degerfors sitter, som på så många bruksorter, Socialdemokraterna.

Dessa hade efter åttiofem år vid makten slutat lyssna på medborgarna, menar V. Och dessutom hade de tänkt genomföra en hel del saker som inte alls hade stöd bland folk. Sälja ut energibolaget, lägga ner skolor, bygga om Folkets hus till gymnasieskola och järnvägsstation. Bara kostnaderna för ombyggnad och flytt landade på omkring 65 miljoner. En stor kostnad för Degerfors. Inte förrän SJ meddelade att de kanske inte ens skulle stanna vid den planerade tågstationen backade S.

Många var missnöjda med Socialdemokraterna, men skulle vänstern verkligen klara av att styra?, undrade folk.

För att visa att det fanns ett alternativ utformade Vänsterpartiet sin affisch med ett tjugotal medlemmar uppställda som ett lag. De andra partiernas affischer visade bara *en enda* person.

Anita: Vi ville visa att vi hade ett lag och att det fanns folk att tillsätta. Vi frågade inte heller efter "stöd" från andra partier, vi

var tydliga med att vi skulle klara av jobbet. Samtidigt gick man igenom Vänsterpartiets egna gamla partiprogram och upptäckte en hel del *viljor, strävanden och mål*. Nu rensades allt det bort.

Roland: Alla partier vill ha en "bra äldreomsorg", "bra skolor" och "bra vägar". Folk ser ingen skillnad. Vi ville vara tydligare.

Allt kokades därför ner till mycket handfasta löften. Budskapen var att skolorna, tågstationen och Folkets Hus skulle *behållas*. Partiet *lovade rusta upp* fotbollsarenan. Energibolaget skulle *inte* säljas. Vänsterpartiets program var på sammanlagt 16 konkreta punkter. De flesta är nu genomförda.

I valet användes sedan en och samma affisch, men man bytte ut rubrikerna så att de olika löftena alltid syntes ihop med laguppställningen. Man koncentrerade sig på de viktigaste.

Dessutom framställdes flygblad med samma innehåll. Och i den lokala dagstidningen satte de in en mycket liten, billig annons. Texten byttes ut varje dag. Det kunde stå: *Svartå skola blir kvar* tillsammans med webbadressen till Degerforsaren, Vänsterpartiets nättidning som uppdaterades dagligen.

Jan: Eftersom ingen visste hur många läsare Degerforsaren hade, var de andra partierna och tidningarna tvungna att förhålla sig till vad som stod där, och kommentera det. På så sätt kom vi ut i media, trots att vi inte hade någon papperstidning.

Roland: Och vår valrörelse var tydligen rätt medicin! Vänsterpartiet gick fram 20 procentenheter i valet. Knappast något parti har haft en så stor framgång någonstans vad vi vet.

Vänsterpartiet har nu egen majoritet.

Enstaka poster inget slutmål

Men för att komma dit krävs att man konfronterar Socialdemokraterna i kommuner där S har majoritet, anser degerforsarna. Annars går det inte. Man kan inte *i längden* vara nöjd med att ha några enstaka poster, menar de.

Då blir det aldrig någon större skillnad på politiken och det inger inte heller förtroende om folk märker att partiet inte litar på sin egen politik. Så kan vi aldrig vinna val.

Verkliga fotbollsnördar kan också besöka Degerfors eget fotbollsmuseum. Här finns det mesta, från gamla fotbollsskor till prisbucklor och foton. Degerfors IF har format profiler som Gunnar Nordahl, Ralf Edström, Ola Toivonen och Olof Mellberg. På bilden Peter Pedersen, tidigare ordförande i föreningen.

Det finns många Fagersta och Degerfors!

Peter Pedersen hoppas att Vänsterpartiet lär av Fagerstas och Degerfors framgångar. För det är inget speciellt med oss, säger han. Det finns väldigt många orter där Vänsterpartiet skulle kunna ta över och styra i kommunerna.

– Alla kommuner är naturligtvis olika och man måste alltid analysera det egna läget, men att Vänsterpartiet fått egen majoritet i Fagersta och Degerfors beror inte på att vi är några särdeles trevliga prickar, utan det beror på hur vi arbetat. Partiet borde noga analysera och ta tillvara våra erfarenheter, säger han. Det skulle hela partiet kunna vinna mycket på.

Också regionalpolitiken är viktig i Degerfors. Peter är glad att Jonas Sjöstedt oftare tagit upp regionalpolitiken på senare tid, att bara inrikta sig på storstäderna leder fel, menar han.

– Hela 88 procent av landets 290 kommuner har mindre än 60 000 invånare och 66 procent av landets kommuner har mindre än 25 000 invånare. Bara i de senare bor 2,3 miljoner.

Idag lever många små kommuner under ett ständigt

ekonomiskt hot. Ekonomichefen i Degerfors, Max Tolf, berättar att ekonomin är under kontroll och med ett litet överskott de närmaste åren. Men omvärlden kan ingen planera. Varenda invånare som flyttar bort är en minskad intäkt, varje regelförändring som görs av staten kan påverka.

– Nu tvingas många flytta till storstäderna, säger Peter, men lejonparten av industrin och råvarorna finns kvar utanför städerna. Men vi kan inte leva bara av tjänsteproduktion, någon måste tillverka varorna också. De utgör 77 procent av Sveriges exportvärde.

– Klimat, miljö, transporter, produktion och konsumtion måste diskuteras i en helhet, menar han. Nu hotas landet att delas upp i två hälfter.

Vänsterpartiet i Degerfors driver idag en rad regionalpolitiska frågor. De vill se differentierade arbetsgivaravgifter och lokal beskattning av el och naturtillgångar enligt norsk modell, laglig rätt för anställda att ta över företag som i Kanada, de vill att våra pensionsfonder används regionalpolitiskt och de vill ha ett rättvist skatteutjämningsystem. Med mera. Hela landet måste leva – för allas skull.

TEXT & FOTO: LOSITA GARCIA

Stark tradition

Fotboll är en stor sak i Degerfors. Ett vallöfte från Vänsterpartiet var att rusta upp Stora Valla så att de krav som Fotbollsförbundet ställer uppfylls. Kommunen skjuter till en halv miljon per år för detta. Hemmamatcherna drar omkring 3 000 av kommunens 9500 invånare. Idag ligger klubben i Superettan.

Siffror

66 procent av landets kommuner har mindre än 25 000 invånare. Här bor 2,3 miljoner människor.

Foto: Brit

Vårens färger går i rött. Starkaste trenden: **Solidaritet & omtanke.**

Välkommen till RÖTT 1-2014

Snart är det val och i många föreningar funderar man säkert på hur valarbetet ska läggas upp. Tänk om vi skulle kunna göra en lika bra valrörelse som i Degerfors, kanske någon tänker. Ja, hur gjorde de egentligen när de fick 50% av rösterna? Och är det möjligt att göra det i andra kommuner? Ja, degerforsarna tror det; "Det är inget speciellt med varken Degerfors eller Fagersta." Och de berättar i RÖTT hur de själva gick tillväga för att få en verkligt lokal valrörelse.

Vi besöker också Pennygången i Göteborg. Det är dags att renovera miljonprogrammen och hyresgäster börjar organisera sig mot oskäligen hyreshöjningar. Här har man jobbat med bredden. Alla gillar inte att sitta på möten, då kan man delta genom att koka soppa eller göra en film. Nationalteaterns gamla dänga finns nu i ny tappning på YouTube.

Losita Garcia, red.

Tack för bra tidning, skulle vilja dela med mej av reportaget med Jonas Sjöstedt och Pia Sundhage, sååå bra!! Facebook kan vara bra för sådana

Pennygångsgjord. Den är värd att se, rolig och peppande!

RÖTT besöker också Röda Lanternan. En framgångshistoria som inleddes på 1 maj. Det började med att Olle hade tagit med sig Lanternans fana, när han fick oväntad hjälp ...

Ett allvarigare ämne är SDs framgångar inom LO. Men det finns förklaringar och det finns bot. Läs intervjun med Transports ordförande Lars Lindgren. De ekonomiska villkoren för arbetarklassen har försämrats och den fajten är avgörande att både ta och vinna om rasismen och fascisismen ska kunna stoppas.

Nästa nummer av RÖTT kommer i slutet av maj. Glöm inte att din förening kan beställa tidningen i webshoppens och ANVÄNDA den i valrörelsen.

Tipsa också snarast om era egna fiffiga idéer inför valrörelsen.

Ingela Eriksson

Nysvenska

"80 procent snabbare privatisering av grundskolan, 60 procent snabbare privatisering av gymnasieskolan, 170 procent snabbare utförsäljning av allmännyttan och 300 procent större årlig ökning av pengarna till privat verksamhet i kommunerna. Inte dåligt av en statsminister som förbjöd sitt partis medlemmar att använda ordet privatisering."

Ur **Reinfeldteffekten** av Aron Etzler.

Bäst i förra numret

Mest läsvärt var intervjun med Pia Sundhage. Fördömligt klart och redigt om ledarskap.

Peter Keil

Gjutare på hjul

En varm intervju med en vanlig människa som ger hopp.

Ann Andersson

Vilket supernummer av Rött! Tidningen går verkligen från klarhet till klarhet.

Johan Engman

Vad betyder "vinster i välfärden" för dig?

Foto: Thomas Henriksson

Leif Engström, 61, egenföretagare och näringslivsutvecklare i Bodens kommun

Tidigare har jag alltid tyckt att man ska driva företag med vinst men när jag ser hur det fungerar inom vård och skola är jag inte lika övertygad.

Foto: Anton Klepke

Kajsa Olsson, 25, student, Mörbylånga

Det är farligt och fel att låta skattebetalarnas pengar tas ut i privata vinster. De pengarna har betalats för att gå till välfärden.

Foto: Birgita Klepke

Gert Fransson, 85, pensionär, Linneryd

Vård- och utbildningsföretag som delar ut miljonvinster till ägarerna och sedan säljer eller går i konkurs är kapitalismens värsta avart.

/Intervjuer: Birgita Klepke

Någon undrar om feminismen gått för långt

Ida Gabrielsson skribent

Jag känner en flicka som bestämde sig för att flytta från lilla Sandviken till Uppsala för att plugga på gymnasiet. Jag antar att hon var nervös och förvåntansfull inför nystarten. Hennes högstadietid hade inte varit den bästa.

Hon pratade högt och sa ifrån när andra blev orättvist behandlade. Mobbarna skrek jävla fetto åt henne i korridoren. Hon grät när ingen annan såg.

I lågstadiet fick den nioåriga flickan veta av sin fröken att om hon tog en potatisplätt till så skulle hon kanske inte komma ut genom dörren. Skammen brände i kroppen på ett litet barn som bara räckt upp handen när mattanten frågat vilka som ville ha en potatisplätt till. Hur åtstörningarna började minns hon inte. Men hon minns kroppsföraktet. I Uppsala kunde saker kanske bli bättre. Nya ansikten. Andra vänner.

En sen kväll i den nya staden hade hon lyckats smita in på krogen, trots att hon inte hade åldern inne. Spännande och lite pirrigt att dricka drinkar på lokal trots att hon bara var femton år. Några timmar senare vaknar flickan upp i en okänd lägenhet, fastspänd med band som man använder till sopsäckar, "kattstrypare".

Hon märker att det är tre män i lägenheten. Det är bara en av männen hon ser ansiktet på under våldtäkterna, medan hon ligger försvarslös och fastspänd i en säng i en stad långt borta från sin familj. Än idag kan hon känna smaken av svetten som droppade från honom. Hon tänker att nu dör jag, nu är det slut. Sen slocknar hon igen. Vaknar upp stundtals.

Till slut säger mannen åt henne att gå och tvätta sig, hon märker att hon blöder. Hon rusar ut ur lägenheten, utan skor och väska springer hon för livet. Hittar en buss som tar henne därifrån.

Flickan är min syster Linn. Männen blev aldrig dömda. Åtal nedlagt i brist på bevis. Hon, min syster, byter lakan varannan dag. Ibland klarar hon inte av beröring. Även om den som rör henne är sambon som hon älskar.

Det går bara inte. För minnena av att vara fastspänd i en lägenhet i Uppsala tränger sig på. Ibland drömmer hon om det. Självföraktet har följt henne länge. Åtstörningar och självskador blivit en del av vardagen. Så kan det bli för den som hatar sin egen kropp. Som känner skuld, trots att skulden inte är hennes att bära. Såret gör det svårt att värdesätta sig själv och sin kropp. Längre "valde" hon att leva med män som gjorde henne illa. Hon var inte värd mer. Kände sig äcklig.

"Till slut säger mannen åt henne att gå och tvätta sig, hon märker att hon blöder."

Någon undrar om feminismen har gått för långt. Jag undrar hur länge mäns våld ska få drabba kvinnor världen över. Utrikesdepartementet går i samband med en uppmärksammas grupp våldtäkt ut med en varning till svenska kvinnliga turister som funderar på att åka till Indien. Jag tänker att den varningen kanske borde utvidgas till en varning om att befinna sig i svenska sovrum.

Sexualbrottslagstiftningen är en av de lagstiftningar som det har ändrats mest i över tid. Den kan fortfarande förstärkas. Men det finns ingen lagändring eller reform som kan komma åt mäns våld fullt ut. Ett nej blir ett ja i svensk domstol 2014. Trots lagförändringar.

Det enskilt viktigaste är att prata om det. Igen och igen. Att inte förminska det till att handla om enskilda fall eller om privatsaker. Istället lyfta det som en självklar grundpelare när man talar om ett samhälle där människovärdet får vara rådande.

Jag vill att vi lovar henne det, min allra käraste lillasyster.

Plus:
Snö och sol.

Minus:
Kyla och mörker.

En hel värld på gaffeln

Mat är politik. Råvarupriser, djurskydd, klimat är några av ingredienserna i den enklaste soppa. Men Vänsterpartiet har en alternativ kokbok.

Det är marknaden som styr livsmedelspolitiken inom EU idag. Miljö, djurskydd och arbetsvillkor är underordnat. Storföretag styr och ställer. Mat transporteras kors och tvärs och vi kan inte vara säkra på att få en bra mat på bordet. Det är dags att genomföra politiska åtgärder som ger bättre och säkrare mat – och ett bättre klimat.

Mer närproducerade och ekologiska livsmedel

Exempelvis kan produktion, förädling och distribution av mat ske närmare konsumenten. Det betyder att behovet att transportera blir mindre och även djurtransporterna blir färre. Genom grön upphandling, till exempelvis skolor och äldreboenden, kan vi öka efterfrågan på livsmedel från närområdet.

Idag saknas mål för jordbruket som skapar en bra utveckling. Vänsterpartiet vill att Sverige sätter målet att 30 procent av den svenska jordbruksmarken år 2020 ska vara ekologisk. Till samma år ska hälften av den offentliga livsmedelskonsumtionen bestå av ekologiska produkter.

Öka självförsörjningsgraden

Sverige har de senaste 20 åren gått från att ha en hög självförsörjningsgrad på livsmedel till att importera ungefär hälften av all mat. Det vill vi ändra på. Det skulle stärka samsättningen och det är viktigt att vi klarar av livsmedelsförsörjningen vid en kris-situation. Sverige bör upprätta en nationell livsmedelsstrategi för att stärka den lokala produktionen av hållbara livsmedel. Vi vill

ha en avgift på djurtransporter, intäkterna ska gå till stöd för att etablera gårdsslakterier och mobila slakterier. Så kan vi stimulera en nationell livsmedelsproduktion med lokal förädling.

Starkare djurskydd

Djurskyddet måste få ökade resurser. Djur ska ha möjlighet att vistas ute och djurtransporterna måste minska. Men vi måste också ställa om vår konsumtion genom att äta mindre kött för att jordens resurser ska räcka till alla.

Det kostar mycket mer energi och vatten att framställa ett kilo kött jämfört med ett kilo bönor. Att minska köttätandet är ett enkelt sätt att påverka klimatet positivt. Och även se till att jordens resurser fördelas mer rättvist. Idag exporteras viktigt protein från fattiga länder för att föda upp slaktdjur.

Idag står köttindustrin i världen för 18 procent procent av alla utsläpp. Och den ökar. I Sverige har den ökat med 40 procent sedan början av 1990-talet. Kraftigt prisspress och stor-drift ökar samtidigt djurens lidande.

Vi vill att köttkonsumtionen minskar, men att det kött vi äter ska vara bättre. Därför verkar Vänsterpartiet för mer stöd till naturbetesmarker.

Säkrare livsmedel

Idag finns alltför många tillsatser i maten. Onödiga men också direkt skadliga, som transfetter, fosfater och azofärger. En starkare lagstiftning kan förbättra folkhälsan och minska risken för allvarliga sjukdomar. Det är hög tid för hårdare sanktioner för brott mot livsmedelslagen.

När girighet går före omtanke om vår hälsa ska konsekvensen vara kännbar. Kampen om maten går vidare.

TEXT: JENS HOLM,

Människor och djur måste gå före girighet.

Kött eller böna?

Food Icons

Närodlat eller därodlat?

Artville

Food Icons

Röda Lanternan seglar igen

Jens Törnquist kommunicerar med skepparen. En båt ska flyttas med hjälp av en färja.

**”Att vi är så starka.
Så länge vi står tillsammans,
kan de inte röra oss.”**

D

et är matroserna Daniel Estius, Petter Lagerström och Jens Törnquist som berättar vad som var den allra viktigaste erfarenheten av SEKO Sjöfolks strejk.

Det har varit ett år fyllt av händelser för trion jag träffar. Först upphandlingar, sedan förhandlingar, lockout och strejk och ovanpå det har de återupplivat Vänsterpartiets sjömansförening, Röda Lanternan.

Hur gick det sista till, är det någon som vet, undrar jag? Vi tre vet, säger de och skrattar.

Så tändes Röda Lanternan

Daniel Estius berättar:

– Vi tre jobbar tillsammans på båtarna, pratar politik och så. Vi tycker inte att samhället utvecklas åt rätt håll och i år bestämde vi oss för att demonstrera tillsammans på första maj. Vi träffades först vid La Mano och sedan gick vi till Medborgarplatsen. Jens hade tidigare gått vid Röda Lanternans fana och vi bestämde oss för att göra det igen. Så vi gick dit.

Där träffade de Olle Carlsson, 81 år och före detta sjöman. En äldre herre, som Daniel säger.

En ganska liten man, med stort vitt hår som med visst besvär höll upp den ganska bastanta fanan.

– Men han tyckte att det var rätt tungt och bad om hjälp. Och uppgiften, eller äran, föll på mig, säger Daniel. Så jag tog över den.

– Ja, så gick vi där tillsammans och pratade en hel del under tiden vi demonstrerade. Han tyckte det var väldigt roligt att träffa yngre sjöfolk som var aktiva, men sa ‘jag är ganska gammal och vill gärna lämna över inte bara fanan’.

Vi skrattar runt bordet när Daniel berättar. Det var tydligt vad Olle haft i kikaren.

– Vi tyckte det var jättekul, men tackade inte ja på en gång. Vi ville diskutera det hela först och sätta oss in i vad det innebar. Men vi tog telefonnumret.

Daniel fortsätter:

– Ett par veckor senare ringde vi upp och ►

Ovan: Jonas Sjöstedt besöker de strejkande i SEKO Sjöfolk.

Här i diskussion med Kenneth Österlund, ordförande i Klubb Stockholm Skärgård.

sa att vi gärna ville träffas igen. Vi åkte hem till Olle i Märsta och satt där hela kvällen och pratade om gamla tider och fick en massa papper och pärmar och fanan med oss hem.

En första manifestation startades av att fanan bars "hem". När skepparen på Norrskär, Mårten Werle, såg dem komma på kvällen längs kajen, bärande på den, lite lätt glädjerusiga, tände han den röda topp-lanternan och babords lanternorna för att hylla det hela.

– Sedan spanns det vidare på det. Fler och fler båtar, till slut alla längs kajen, höll de röda topp-lanternorna tända som en protest mot de undermåliga upphandlingarna, berättar de.

Vi ska driva på från vänster

Röda Lanternan formerades ursprungligen omkring 1976, men bildades formellt 1980. Den somnade in omkring 2004.

– Syftet med föreningen är att höja medvetenheten, säger Jens. Många sägs upp och båtar flaggas ut, vi behöver hålla ihop. Vår uppgift är att vara pådrivande inom facket och att föra vänsterpolitik.

I stadgarna står bland annat att "Röda Lanternan är en socialistisk idéell förening närstående Vänsterpartiet. Föreningen har som uppgift att arbeta för att svensk handelsflotta under svensk flagg och samhällsägda sjöfart ska finnas även i framtiden. ... På gator, däck, hamnar och torg ska Röda Lanternan stå för internationell solidaritet."

– Att bevara svensk sjöfart med shyssta villkor är väl själva grunden.

Petter: Det har gått väldigt fort, just när vi startat upp så satte upphandlingar och manifestationer igång. En soppa utan all like. Så vi fick vi lägga Lanternan åt sidan

Daniel Estius och Jens Törnquist, på föregående uppslag, har gått Sjömansskolan och även jobbat på lastbåtar innan de hamnade i skärgårdsflottan.

Petter Lagerström, är också behörig matros, har jobbat sju år, men är numera säsongsanställd. Alla är medlemmar i Röda Lanternan, där Daniel Estius är ordförande.

ett tag. Nu är vi 20 betalande medlemmar, säger han, de allra flesta i skärgårdstrafiken.

Och det hände mer:

Jens berättar.

– Vi satt en ledig kväll tillsammans när vi fick reda på att Fredrik Reinfeldt skulle åka skärgårdsbåt till sitt sommartal i Gustavsberg.

Vi kände att nu hade vi chansen att protestera mot upphandlingseländet. Vi ringde en tjej som jobbar extra på båtarna, men även på tryckeri. Hon fixade banderoller. Båtarna som Reinfeldt skulle komma att passera kontaktades. Det var mycket att organisera.

– Två dagar senare, när Reinfeldt, Carl Bildt med flera klev ombord, hade vi dekorerat vid kajen med våra banderoller, berättar Daniel. Texten var: *Bevara skärgårdstrafiken! Stoppa Wennerholms mygel.*

– Och varenda Waxholmsbåt, förtöjd eller ej, tutade. Teaterskeppet och ångbåtarnas visslor hördes nog över hela stan. Vad vi njöt! Och varje Waxholmsbåt Reinfeldt mötte på vägen tutade också fem gånger, vilket betyder: *Vad är din avsikt? Vart är du på väg?* De skrattar upplivat vid minnet.

Under tiden åkte banderollerna iväg till en trång passage där statsministerns båt skulle passera. Fem korta signaler ljöd från land för att uppmärksamma banderollerna. Att det inte var ett allmänt tutande

hade moderaterna förstått. Gunilla Carlsson, ministern, kommenterade det hela senare när hon åkte med en annan Waxholmsbåt. Ingen hade missat manifestationen.

Lockout och strejk

Under hösten gick 250 anställda ut i strejk efter att först ha lock-outats. Arbetsgivarorganisationen för en stor del av skärgårdstrafiken, Almega, ville ha bort

Vad är din avsikt Reinfeldt?, tutade alla båtar.

Röda Lanternans loggo och fana.

”En formalitet”

Leif Runefalk, ovan, medlem i Röda Lanternan och maskinchef på Storskär, blev liksom de andra befälén uppsagda inför upphandlingarna. En formalitet sadet.

Det har sedan varit många turer i förhandlingarna om övergång av personal. Manskaptet blev inte uppsagda, och de går över med nuvarande avtal. Skepparna blev först erbjudna kontrakt som nyanställda. I skrivande stund ska de få sina årstillägg, men de förlorar andra förmåner.

Jens Törnquist, t.h., visar upp den hundra år gamla ångmaskinen.

Hasse Rimgård förtöjer om en båt i Nybroviken i Stockholm.

tariffflönerna, ett lönesystem som ger låg ingångslön. Efter nio år får man full lön och då spelar det ingen roll om man är kvinna eller man, jobbar i kaféet eller i maskin. SEKO Sjöfolk själva ville ha den löneökning resten av LO fått och behålla sitt lönesystem som de anser vara modernt och jämställt. Arbetsgivaren kallade däremot tarifflönesystemet "omodernt" och ville se större löneskillnader.

Under strejken pågick en del strejkbryteri. Det var framförallt på Strömma Kanalbolagets båtar, där de flesta jobbar tillfälligt och få är organiserade. Och det verkar som om det var sanktionerat uppifrån. En representant från Almega var med på den första strejkbåten. Varje gång strejkbåtarna skulle lägga ut samlades ett stort antal strejkande på kajen för att protestera.

Som en familj

Sammanhållningen ombord är ofta bra, berättar de, man blir som en familj. Det är långa dagar och ibland ligger båten långt ute i skärgården efter sista turen. Här både bor och arbetar man ihop varannan vecka. Under strejken svetsades de ihop ännu mer.

Nu berättar de om hur de organiserade vakthållning vid strejkbrytarbåtarna, hur de lade upp taktiken gentemot arbetsgivarna, strejkbrytare och media. Om stödet de fick från passagerare och skärgårdsbefolkning. Om Strömmakanalbolagets fem åretruntanställda som alla är organiserade i SEKO Sjöfolk och som alla deltog i strejken.

Jonas Sjöstedt tog upp frågan

De tycker att det var väldigt bra att Jonas Sjöstedt hälsade på under ett av strejkmötena och sedan direkt tog upp strejkbryteriet med Reinfeldt vid riksdagens frågestund på eftermiddagen. Det uppskattades av många.

Jens berättar att samma kväll låg en strejkbrytarbåt kvar vid kajen för första gången. Kanske hade ett önskat ljus satts på konflikten?

Kravet på att ta bort sjöfolkets lönesystem var en offensiv från arbetsgivarna, kanske en test för att se om en tillbakapressad fackföreningsrörelse hade förmågan att svara. Men SEKO Sjöfolk vann striden om vilka avtal som ska gälla inom skärgårdstrafiken.

– Nu har vi äntligen fått tid att arbeta med Röda Lanternan igen, säger Jens. Nu ska vi värva fler medlemmar – även på utebåtarna!

TEXT & FOTO: LOSITA GARCIA

Upphandlingar på grund

Upphandlingar av skärgårdstrafiken har pågått i flera år. Stockholms Läns Landsting är upphandlare och moderaten och trafiklandstingsrådet Christer Wennerholm högste ansvarige.

– Hans mål har varit att skrota Waxholmsbolaget, säger Daniel Estius, matros.

– Upphandlingarna verkar riggade för att se till att de privata företagen, som Strömma, ska kunna få rusinen ur kakan och låta skattebetalarna stå för de olönsamma linjerna.

Ett förslag var att Waxholmsbolaget inte skulle sköta skärgårdstrafiken från Stockholms innerstad. Den skulle istället utgå från knutpunkter i skärgården. Tanken kan ha varit att ge de privata företagen en gräddfil ut, men obekvämt för passagerarna.

Och dyrare för skattebetalarna.

Nu har hela upphandlingen brutit ihop efter en massiv kritik från i stort sett alla som verkar i skärgården.

Det enda konkreta resultatet är att upphandlingen, enligt DN, kostat skattebetalarna bortåt 20 miljoner.

I april 2014 löper avtalen ut för trafiken i Mellersta skärgården, vilken lösning som sedan gäller är inte klart vid RÖTTs pressläggning.

Endast Djurgårdsfärjorna som trots sin litenhet transporterar en stor del av den totala resmängden, har blivit upphandlade.

De nya arbetsgivarna är Strömma och Serco, en brittisk börsjätte som sysslar med allt från kärnvapen till sjukhus och fängelser. Just nu driver den brittiska staten en stor rättsprocess mot Serco, då de anklagas för att ha svindlat staten. Man har t.ex. debiterat för övervakning av redan avlidna brottslingar. Enligt Guardian har man också förfalskat underlag för att få vårdkontrakt. Dessa har senare missköts och förlorats. Sjunde AP-fonden svartlistar Serco, på grund av kärnvapnen. LG ●

Grekland blöder

Katerina Pierraka,
farmaceut och
frivilligarbetare.

Olga Kesidou, läkare
och frivilligarbetare.

”Hälften av barnen i Grekland blir inte vaccinerade längre. Människor har inte råd att söka vård eller köpa medicin när de är sjuka. Skolbarn svimmar av hunger på skolorna. Gravida kvinnor får ingen mödravård.”

Jag kan fortsätta uppräkningslängan länge till, säger Olga Kesidou upprört och frågar sig; ”hur kan EU-ledarna tro att Grekland ska återhämta sig ekonomiskt genom en sådan politik?”

Jag möter Olga Kesidou på solidaritetskliniken i Peristeri, en av Atens arbetarklassförorter. Hon är läkare och yrkesarbetar dagtid på ett sjukhus. På kvällarna arbetar hon frivilligt på kliniken i Peristeri som ger vård till de som inte har råd.

Konsekvenserna av EU:s åtstramningspolitik är extrema. 28 procent av grekerna är arbetslösa och 3,5 miljoner människor lever i fattigdom. Enligt Internationella Röda Korset är landet i en humanitär krisituation.

Tre miljoner utförsäkrade

Olga förklarar att närmare tre miljoner medborgare blivit utförsäkrade. De täcks inte längre av sjuk- och socialförsäkringar. Om man varit arbetslös mer än ett år så står man utan skydd. Utan försäkring kostar det mer än 200 kronor att besöka en läkare.

– Utan inkomst, hur har man råd med det? Många sjuka var bara lämnade åt sitt öde. Det var därför vi startade solidaritetsklinikerna, berättar Olga.

Kliniken i Peristeri öppnades i våras. 15 läkare, sjuksköterskor, barnmorskor och farmaceuter är knutna till kliniken. Den ligger i ett tätt befolkat höghusområde. En solidarisk husägare upplät lokalerna gratis till läkarna. Sjukvårdspersonalen som engagerat sig står ofta till vänster politiskt.

Men det handlar också om att följa sin yrkesheder; den som är sjuk ska ha rätt till vård. För Olga Kesidou var det en nära väns självmord som gjorde att hon engagerade sig i frivilligarbetet.

– Min väninna var tvåbarnsmor, arbetslös sedan länge och djupt deprimerad, berättar Olga med tårar i ögonen.

Grekland hade det lägsta antalet självmord inom EU före krisen. Nu känner alla någon som begått självmord, säger Olga och skakar på huvudet. Många patienter lider av depressioner.

Solidariteten växer

Men i allt elände växer solidariteten och självorganiseringen. Kliniken i Peristeri är bara en av elva kliniker i Aten där frivillig sjukvårdspersonal arbetar. Mediciner skaffar man genom insamlingar och gåvor. Katerina Pierraka är farmaceut och visar mig klinikkens apotek i ett av rummen. Alla skåp är fyllda med medicinpaket.

Att vara utförsäkrad och vilja vaccinera sitt barn kostar mer än 600 kronor. Utan fullständigt vaccinationskort får barn inte börja skolan. Men solidaritetsklinikerna erbjuder gratis vaccinationer. Utförsäkrade gravida kvinnor får också stor hjälp av kliniken med rådgivning och undersökningar.

– Med mina kollegor och patienter här på kliniken känner jag stor samhörighet och vänskap. Här finns glädje trots att situationen är så svår.

– EU:s åtstramningspolitik bryter ner och förstör. Vi bygger upp och skapar nytt. Men vi behöver internationellt stöd för att kunna fortsätta, säger Olga.

TEXT: STELLAN HERMANSSON

**Vi
bygger upp
och skapar
nytt!**

Många sjuka var bara lämnade åt sitt öde. Därför startades solidaritetsklinikerna.

Utan fullständigt vaccinationskort får barn inte börja skolan.

På solidaritetsklubben *Nya världen* i Aten kan man få en gratis måltid. Men alla hjälps åt att laga maten och på andra sätt bidra till arbetet.

En nationell rörelse växer fram:

Solidaritet för Alla

Solidaritetsklinikerna ingår i ett nationell rörelse kallad *Solidaritet för Alla*. Det handlar inte om välgörenhet utan om solidariskt arbete och motstånd mot åtstramningspolitiken. Alla beslut fattas direktdemokratiskt på gräsrotsnivå. Det finns en central samordning som ser som sin uppgift att underlätta arbetet och ger folk verktyg att agera.

Solidaritet för Alla ordnar direkta transporter av billiga livsmedel från jordbrukare på landsbygden till de fattiga i städerna, utan fördyrande mellanhänder. 22 procent av grekerna sägs få sin mat på detta sätt. Rörelsen har också stationer där insamlade kläder delas ut. Man hjälper människor att byta arbetstid med varandra utan att använda pengar.

I *Solidaritet för Alla* gäller principen: Ingen får något utan att själv bidra med en arbetsinsats. Detta utifrån tanken: "Vi har vårt öde i våra egna händer. Vi bygger ett nytt samhälle med solidaritetens struktur."

Vänsterpartiet startar insamling!

Vänsterpartiet har startat en insamling för att stödja ***Solidaritet för Alla*** och särskilt solidaritetsklinikernas arbete. Det är samtidigt en politisk kampanj som riktar sig mot EU:s åtstramningspolitik. En kampanj som vill visa att Greklands folk inte står maktlösa inför krisen.

Du kan bidra genom att sätta in pengar på Vänsterpartiets internationella stödfond på **plusgiro 6771-0**.

Märk insättningen **Grekland**.

Reportrarnas tidning. Journalisterna vägrade förlora sina jobb och startade sin egen kollektivt ägda *Reportrarnas tidning*. Den kommer ut dagligen i 15 000 exemplar. Den står för progressiva värderingar och motstånd mot åtstramningspolitiken.

Böcker att vinna!

"Döden på jobbet är skriven så att ungdomar på väg ut i arbetslivet ska kunna läsa den. Den innehåller inte alltför många siffror och annat träigt." **Elinor Torp**

Reinfeldt effekten

Aron Etzler
Karneval förlag

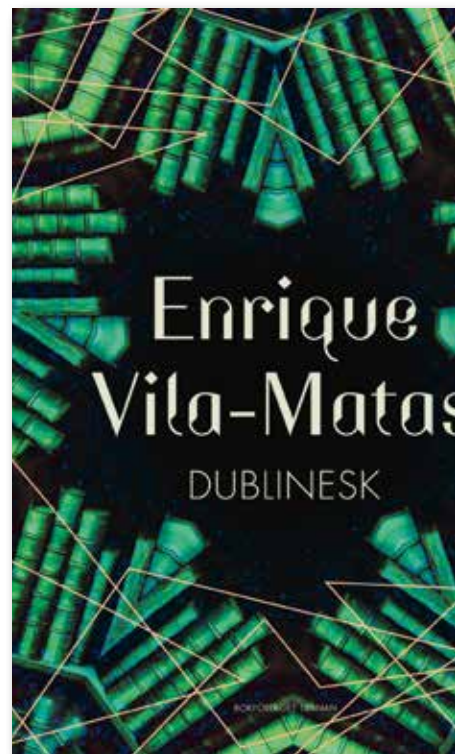
Underrubriken är *Hur Nya Moderaterna tog makten i Sverige och skakade Socialdemokraterna i grunden*. Och det är just det boken handlar om.

För att vara en bok om politik är den ovanligt lättläst och spännande. Varje kapitel avslutas med en "cliffhanger" som gör att läsaren bara måste vända blad för att få veta hur det går. Trots att vi vet.

En mängd fakta och intervjuer ger oss en inblick i hur det gick till när Moderaterna tog makten och behöll den.

Socialdemokraterna blir också belysta: Ett parti som rört sig mot mitten, ett parti med inre motsättningar men också med en oförmåga att förstå och besvara attackerna från de nya Moderaterna.

En avslöjande bok, men också ett vasst redskap. **LG**

Du har något att berätta ...

Tack alla ni som skickat in svar och kommit med synpunkter på RÖTT. Även ett kort svar ger, tillsammans med alla andra, en bra bild av vad ni uppskattar mest. Det ger också idéer.

På kongressen samlade jag in en del tips. Det visade sig att många partimedlemmar och föreningar (i allra största hemlighet?) gör en hel del både små och stora saker som andra säkert vill läsa mer om.

Jag fick tips om nätverk och andra sätt att jobba, om uppfinningsrikedom och uthållighet.

En del kommer du att kunna läsa om i nästa nummer, som om brandbilens nya uppdrag.

Jag har en känsla av att det finns mycket mer därute som det borde berättas om, antingen i RÖTT eller på Vänsterpartiets hemsida, i Medlemsrummet. Så skicka ett mejl eller brev, eller ring och berätta. Och vinn böcker!

Nu finns ett nytt gäng att vinna. De flesta nytugvina.

Var med och tävla genom att svara på fråga ett nedan. Frågan under är utom tävlan. Mejla eller skicka ett vykort till: losita.garcia@vansterpartiet.se eller till:

RÖTT/Vänsterpartiet
Riksdagen Mercurius
100 12 Stockholm

Skriv vilken bok du helst vill ha eller i vilken ordning (titel räcker). Mejl och brev går lika bra, men senast 1 april 2014 vill vi ha dem. Glöm inte skriva din adress. (En del mejlare glömmor att ange sin postadress.)

Losita Garcia

En fråga:

1. Vad tyckte du var mest läsvärt i RÖTT?

Extra: Egna konkreta tips till RÖTT?

Döden på jobbet

Elinor Torp
Dagens arbete

Gustaf tuggar på luften. Det gnisslar mellan tänderna. En meter till orkar han. Sedan går det inte mer. Han sjunker ner platt på mage och blundar.

En osynlig oskriven död. Ändå mister människor livet varje vecka i ett land som en gång utmärkte sig för sin goda arbetsmiljö.

Och det är bland de unga som arbetsolyckorna ökar.

Långt ner i en kedja av företag jobbade Gustaf och Johan. Ett enda andetag avgjorde vem som fick leva. Rappt, mänskligt och journalistiskt skrivet. Om verklighetens folk.

Dublinesk

Enrique Vila-Matas
Bokförlaget Tranan

Samuel Riba drev länge ett ansett förlag i Barcelona, men ett personligt sammanbrott har nu tvingat honom till en för tidig pensionering.

Utan sina författare och sina böcker vet han inte längre vem han är, och den digitala eran tycks inte ha någon plats för en gammal beläst förläggare.

Han bestämmer sig därför att åka till James Joyces och Ulysses hemstad Dublin och där hålla en begravningsceremoni för den tryckta boken.

Gränserna mellan Riba och de vänner och litterära gestalter han omger sig med blir allt otydligare.

Enrique Vila-Matas har givit ut över 20 romaner och anses vara en av den spanskspråkiga världens största författare.

Den stora matchen utspelar sig på Island 1972. Det är Bobby Fischer mot Boris Spasskij, USA mot Sovjet. Schackspelet inramar samtidigt ett brutalt mord på en biograf. Ännu en kriminalroman av Arnaldur Indriðason. Förlag: Norstedts.

Foto: Cato Lein

Livets mening

Hans Isaksson
Karneval Förlag

"Det här är en bok som i allt väsentligt tar ära och reda av kapitalismen. Alltså är det en underhållande bok, för att säga vad man vill om kapitalismen, men den har humor. Eller så är den bara ofrivilligt rolig." "Det långa med det korta är emellertid att denna bok är lysande läsning, varken mer eller mindre."

Jonas Jonasson

(Författare till *Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann*).

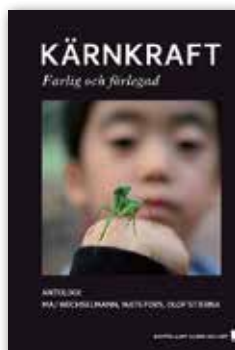
Kärnkraft

Farlig och förlegad

Antologi: Maj Wechseltmann m.fl.
Bokförlaget Musen som röt

Hon ger sig inte, Maj Wechseltmann. När tystnad anbefalles så talar hon. Nu om kärnkraft tillsammans med Mats Fors och Olof Stierna.

Ursinnet i den här boken går inte att ta miste på. Författarna radar upp belagda incidenter vid de svenska kärnkraftsreaktorerna, redovisar följden av Tjernobyl, analyserar läget efter Fukushima. Är det till och med så att det okritiska Sverige är utvalt för att testa hur långt man kan pressa gamla kärnreaktorer?

Birger Schlaug

Att förstå för att förändra

– socialistiska strategier för 2000-talet, *Socialistisk Debatt*.

Hur är läget? Maktförhållanden, klasser och könsmaktens ordning, arbetstidsförkortning och klimatfrågor, med mera, sätts här under en marxistisk lupp.

Texterna är ett resultat av det arbete som pågått sedan Vänsterpartiets kongress 2012, då beslutet togs om att ta fram en socialistisk strategi för 2000-talet. Men för att göra det måste först de nuvarande förhållandena undersökas och analyseras. Det här är alltså det första steget i det arbetet.

Efterlängtat och spännande. En bra grund för varje debatt om framtiden. **LG**

Se även angående prenumeration på *Socialistisk Debatt*, på sidan 40.

Som om vi aldrig hade gått här

Fredrik Ekelund
Albert Bonniers förlag

Det är en tid då personen och själen på allvar ska formas. Sextiotital slår över i sjuttiotital. Politiken blir vardag. På S:t Petri Läroverk ockuperar några aulan och hänger ut ett gigantiskt porträtt av Ho Chi Minh så att vietnamesens skugg nästan täcker mottot över ingången till skolan; *Varen svenske!* Och Freddan får en nära vän som blir hans stiftinnare i litteraturen.

Som om vi aldrig gått här är en fortsättning på Ekelunds självbiografiska berättelse, en utvecklingsroman.

Lars Lindgren

Titel: Förbundsordförande

Fritid: Läser, mycket skönlitteratur, men även deckare och historia.

Familj: Frun Christel samt två vuxna söner. Dessutom kattorna Morris och Lusse.

Det bästa du vet: En god cigarr!

Det värsta: Människor som inte inser att de har människovärde, som låter sig hunsas. Som min mor sa, stå inte som utsketen äpplagröt! Man skulle visa att man var människa och hade ett värde.

Om du hade ett trollspö, vad skulle du göra då?

Jag skulle trola fram Marco Polo! Och han berättar att många trodde att Marco Polo ljugit om sina resor, och de ville att han skulle erkänna det innan han dog. Men istället reste sig Marco Polo mödosamt upp på dödsbädden och sa: Jag har inte ens berättat hälften!

Honom skulle jag vilja träffa, säger Lars.

EU leker med elden!

Nya siffror visar att 30 procent av Byggnads och 23 procent av Transports medlemmar kan komma att rösta på SD. Vad beror det på?
RÖTT ställde frågan till Transports ordförande Lars Lindgren.

Jag träffar ofta mina gamla kompisar som har suttit i en lastbil sedan tonåren, berättar Lars Lindgren. Då behövdes ingen gymnasieskola, utan man lärde sig yrket på plats. Nu är de 50-55 år och plötsligt öppnas dörren och ut åker han och in kommer en annan gubbe. Inte för att den nye är bättre, utan för att han är *billigare*. Det tror fan de blir förbannade!

– Och sen upptäcker de en arbetsmarknad som inte längre tar hand om arbetskraften. Förr fanns arbetsmarknadsutbildningar, bättre A-kassa, Kunskapslyft och annat. Nu hamnar de på backen istället. *Men jobbet finns kvar!* Lars Lindgren poängterar detta sista på sin gedigna skånska.

– Då är det lätt att skylla allt djävulskap på gubben där, och inte på arbetsgivarna. Men jag klandrar inte mina medlemmar för att de blir förbannade, säger han.

– Om alla hade kollektivavtal, skulle det lösa problemet. Ja, jag menar att SDs framgång egentligen handlar om prisfrågan.

Gör lag av avtalen

Lars anser att man skulle kunna göra som i Finland och delvis gör i Norge. Där upphöjs kollektivavtalet till lag och ska gälla alla tills nästa avtal skrivs. Det skulle inte lösa alla problem men det skulle i alla fall ge oss ett verktyg, säger han.

Alla inom LO tycker inte att det är en bra idé, berättar han och ler.

– Men den dagen det står 500 utlandsregistrerade husvagnar på parkeringen utanför Torslandaverken och folk jobbar därinne för 49 kronor i timmen, medan *Metalls* medlemmar står *utanför* staketet,

utan jobb ... Då kanske man börjar tänka på ett annat sätt, säger Lars Lindgren.

– De tror att det aldrig kommer att hända. Då säger jag, oj,oj,oj! Han skrattar. Ni är naiva mina vänner!

Har gått den långa vägen

Transportarbetarförbundets expedition ligger vid Olof Palmes gata vid Norra bantorget i Stockholm. En klassisk adress, mitt emot LO-borgen och Grafiska huset. På skolgården framför Norra Latin hålls socialdemokraternas 1 maj-möten. Och i Strindbergs gamla teater hölls grafikernas efterfester för demonstranter från alla partier. Idag blåser bara en snål vind över torget när jag passerar övergångsstället.

Lars Lindgren är upptagen av besök när jag kommer och en ny besökare står på tur när jag går. Då får jag en bok och en film i present; båda två handlar om lönesänkningar.

Lars Lindgren har gått den långa vägen, kört långväga transporter kors och tvärs i Europa. Nu är han ordförande i Svenska Transportarbetarförbundet, men också i den Europeiska Transportarbetarfederationen och vice ordförande i ITF som omfattar hela världens transportarbetare. Så han har en del att jämföra med.

Skånsk rot

Lars rot finns i skånska Bjuv. Fadern dog tidigt och Lars mamma fick därför ta hand om de sex barnen själv. Hon jobbade på grönsaksfabriken Björkulla. Morföräldrarna var statare.

Han berättar att den enda gången mormor blev "svart i ögonen" var när hon pratade

Oj, oj, oj,
Ni är
naiva mina
vänner!

– Det är bara liberalism som gäller inom EU. Kapitalismen har nästan blivit som en ideologi. Och Sverige är det mest liberala av alla, säger Lars Lindgren.

om galicierna. Det var folk som kom och arbetade för en mindre peng än de skånska lantarbetarna. De var strejkbrytare, säger han.

Lars Lindgren jämför en arbetare som sviker det fackliga löftet med en strejkbrytare. Och han ser de chaufförer som arbetar för underpriser som just det.

Jag tycker det är hårt, de kanske inte har någon annan möjlighet, undrar jag. Men Lars ser det ur ett internationellt perspektiv. Det handlar om solidaritet och att organisera sig. Man måste kunna organisera sig, säger han. Det är det som är facket. Tillsammans är vi starka. De här killarna förstår inte det.

Och så kan det vara, tänker jag. De flesta kommer från Östeuropa och deras erfarenhet av facket är, oftast, tandlösa föreningar styrda av staten. Och sedan ett sammanbrott av hela samhället. Historiskt sett var det nyss. I Sverige bildades den första fackföreningen redan i mitten av 1800-talet.

EUs fyra friheter

Lars Lindgren är upprörd över det ”moras” som drabbat transportarbetarna i Sverige, ja hela näringen.

EU är det som öppnat gränserna med sina fyra friheter, säger han. Friheter som Lars Lindgren anser oförenliga med en hel del viktiga saker, som att rädda klimatet och sociala åtaganden.

– Det är bara liberalism som gäller inom EU, säger han. Kapitalismen har nästan blivit som en ideologi.

Och Sverige är det mest liberala av alla.

– Det ser jag i Sveriges sätt att implementera EU-direktiv och lagstiftning. Det är så oerhört liberalt, tycker han.

Han menar att i många texter som kommer från EU så finns det möjligheter att göra nationella åtaganden. Men Sverige gör det aldrig. Till och med i New York är taxinäringen reglerad. Men inte här, säger han upprört.

Han definierar sig som EU-kritiker.

Vid EU-inträdet och åren därefter hände dock inte så mycket. Det var först 2006-2007 som Transportarbetarförbundet började se de verkliga konsekvenserna av EU-medlemskapet.

De största problemen för Transports medlemmar idag är den osunda konkurrensen, säger Lars Lingren.

– Vi har drabbats av en massiv marknadsstörning eftersom de regler som ändå finns, inte efterlevs. Exempelvis får man bara köra tre transportresor i ett annat land, det kallas cabotageregeln, men vi har en studie som visar att mellan 2-2500 fordon snurrar runt varenda dag i Sverige och bara suger upp transporter överallt. Helt olagligt. Och det betyder att svenska

åkerier som försöker hålla sig till de regler och de kollektivavtal som är tecknade inte har en chans att göra det.

– EU säger att det ska vara ”kännbara böter” för brott mot cabotagereglerna. Det implementerar Sverige som 3-4000 kronor! Det finns ingen åklagare som lägger ner tid på det, säger han.

– Det är svårt att bevisa och blir någon fälld så kostar det inget. Vi anser att det ska vara sexsiffriga belopp. Då skulle det ha betydelse.

***Att fritt
flytta varor,
arbetskraft,
kapital
& tjänster.**

Det fackliga löftet:

“Vi lovar och försäkrar att aldrig någonsin, under några omständigheter, arbeta på sämre villkor eller till lägre lön än det vi nu lovat varandra.

Vi lovar varandra detta i den djupa insikten om att om vi alla håller detta löfte så måste arbetsgivaren uppfylla våra krav.”

Ägarnas intressen går före allt

Idag måste Transport driva precis allting till domstol. Och även när polisen någon gång får tag i en lagbrytare så händer ingenting.

Det vanligaste brottet är att man inte betalt vägskaft, berättar Lars, den är på 65 kronor per dag.

– Inte ens det kan man betala, säger han lite bittert.

Men när polisen stoppat fordonet så kan de inte hålla det kvar. Då krävs att en myndighet ska rycka in. Lars Lingren förklarar det med att man inte vågar göra något som påverkar lasten, som ägs av ”tredje man”. Godsägarnas intressen går hela tiden före lagar och regler som ska gälla för transporten. Så lastbilen stoppas, men efter en stund släpps de vidare. I andra länder får man snällt stå kvar tills man betalat.

Ett annat exempel är en EU-lag som säger att färdhandlingarna ska finnas ”tillgängliga”. I alla andra länder tolkas det som att man ska ha dem i fordonet.

– Men inte i Sverige, här räcker det att de finns tillgängliga i en dator i Bukarest, säger Lars.

Och han har aldrig hört talas om att någon polis försökt tanka ner dem vid någon vägkant.

Transport vill ha beställaransvar

Det är främst gods från svensk tillverkningsindustri som transporteras på fuskande bilar. Och det är tillgången till billig arbetskraft och billiga transporter som slår ut svenska åkerier.

– Det är inte den enskilda chauffören som letar upp dessa jobb. Han åker inte runt och frågar på någon industri här eller där om det finns något gods att köra. Nej, det är speditiionsfirmorna som organiserar det hela. Det är DHL, Schenker, DSV, stora utländska speditioner som sköter den saken, säger han. Åkerinäringen är per definition små företag, både här och i resten av Europa. Någon som äger en eller några bilar. De har ingen som helst möjlighet att förhandla med de här stora drakarna, förklarar han. Och de stora exportföretagen kan inte själva sitta och upphandla ett gäng mindre åkerier.

– Så de köper tjänsten av en speditiionsfirma. Och de betalar ett mer eller mindre korrekt pris.

Men sen drar cirkusen igång, säger han, där jobbet överläts till den ena underleverantören efter den andra, i en lång kedja nedåt. Och där de som i slutänden kör godset, gör det till underpris.

– Det är därför vi kräver ett *beställaransvar*, det är det enskilt viktigaste kravet för att vi ska få ordning på det här.

Men han nämner också Lex Laval*, den svenska lag som förbjuder facken att kräva kollektivavtal för all personal. Det har gjorts en uppgörelse med ”sosseriet”, som han säger. Om det blir en ny regering ska Lex Laval rivas upp har Socialdemokraterna lovat. Även Vänsterpartiet vill riva upp lagen.

Klimatet betalar

Den osunda konkurrensen påverkar inte bara människor utan också klimatet, anser Lars.

– Det är så billigt att transportera på lastbil att järnvägen som ska köra de långa transporterna inte har en chans att konkurrera.

För att en transport ska gå ihop sig så behöver åkaren få 125 kronor per mil. Idag betalas 80-82 kronor.

Hur ser det då ut när offentlig sektor upphandlar?

– Inte ett dugg bättre. Det handlar inte så ofta om fjärrtrafik, men taxi. Han tar ett exempel:

I Stockholmsregionen upphandlar det offentliga för cirka två miljarder per år. Det enda taxiföretaget i Stockholm där alla förare har kollektivavtal är Taxi Stockholm. Men Taxi Stockholm lägger inga anbud längre. De vet att det inte är någon idé. Övriga taxiföretag kan nämligen konkurrera med löner och villkor *under* kollektivavtalet.

I december 2013 sparkas en taxiförare från Taxi Kurir, Albinus Sebhatu. Brottet var att han organiserat sina arbetskamrater i Transport, en av få som vågat värva medlemmar. En annan kille får behålla jobbet med en varning. Arbetsgivare trampar idag på rätten att organisera sig, helt öppet.

Kan planen med EU också ha varit att skapa en låglönearmé som skulle sätta press på lönerna och rasera facken?

– Det kan det mycket väl ha varit, säger Lars Lindgren. Men de leker med elden!

Hänger hela situationen ihop med SDs frammarsch?

– Ja, absolut!, svarar han. Som ler och långhalm. Och det är illa.

TEXT: LOSITA GARCIA

FOTO: PAUL MARSHALL

* Efter en begäran om förhandsavgörande av Arbetsdomstolen dömde EG-domstolen 18 december 2007 till L&P Baltic Bygg AB:s fördel. I februari 2013 slog FN-organet ILO fast att domen *stred mot föreningsrätten* och har anmodat den svenska regeringen att ändra lagen och betala tillbaka skadeståndet till Byggnads. Hittills har regeringen inte lyssnat till det.

Mer om händelserna på Taxi Kurir på www.vansterpartiet.se/nyheter (Rulla nedåt i Nyheter)

ATT FRITT KUNNA FLYTТА ARBETSKRAFT, TJÄNSTER, KAPITAL OCH VAROR ÄR SJÄLVA GRUNDEN FÖR EU.

Foto: Pietro Naj-Oleari

Vänsterns aktiva röst i Bryssel

**MIKAEL GUSTAFSON, EU-PARLAMENTSLEDAMOT
FÖR (V) OCH REPRESENTANT FÖR GUE/NGL,
DEN GRÖNA VÄNSTERN I EU-PARLAMENTET.**

**DET ÄR OCKSÅ DET
SOM ÄR ORSAKEN TILL
MÅNGA AV DE PROBLEM
SOM FOLKEN INOM EU
FÅR TAMPAS MED.**

**Så länge EU existerar behövs vänsterns
EU-kritiker på plats.
För fackliga rättigheter, för kvinnors
rättigheter. För självbestämmandet.
För klimatet och miljön.
Mot fascism och rasism.**

Socialistisk Debatt

Sedan 1990-talet har den västerländska vänstern inte ägnat mycket tid åt långsiktiga strategier. Desto mer åt taktik och dagspolitik, möjligen kompletterat med ganska vaga långsiktiga visioner. Därför tog Vänsterpartiets kongress 2012 beslut om att ta fram en socialistisk strategi för 2000-talet.

Här presenterar Socialistisk Debatt i samarbete med Vänsterpartiets programkommission analyser av dagens maktförhållanden inom ekonomi, arbetsmarknad, kultur och media, offentlig sektor, familjepolitik och på internationell nivå.

Detta som en utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att ta fram en konkret socialistisk strategi för 2000-talet.

Arbetet med en socialistisk strategi syftar till att ge svar på, inte bara vad som behöver göras, utan också *hur* det ska göras.

Numret kan beställas på www.redplanet.se för 65 kr plus frakt.

Prenumeration

på Socialistisk Debatt (200 kr för fyra nummer, inklusive detta nummer) kan tecknas via cms@cmsmarx.org